

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «ПОДОЛИЧ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF PODOLYCH AND OTHERS v. UKRAINE)**

*(Заява № 12994/23 та 9 інших заяв –
див. перелік у додатку)*

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

24 жовтня 2024 року

Це рішення є остаточним, але може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Подоліч та інші проти України»

Європейський суд з прав людини (П'ята секція), засідаючи комітетом, до складу якого увійшли:

Катержіна Шімачкова (*Kateřina Šimáčková*), Голова,

Микола Гнатовський (*Mykola Gnatovskyy*),

Артурс Кучс (*Artūrs Kučs*), судді,

та Вікторія Марадудіна (*Viktoriya Maradudina*), в.о. заступника Секретаря секції,

після обговорення за зачиненими дверима 03 жовтня 2024 року постановляє таке рішення, що було ухвалено у той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявами, поданими у різні дати, зазначені в таблиці у додатку, до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція).

2. Про заяви було повідомлено Уряд України (далі – Уряд).

ФАКТИ

3. Перелік заявників і відповідні деталі заяв наведені в таблиці у додатку.

4. Заявники скаржилися на неналежні умови тримання їх під вартою протягом зазначених у таблиці в додатку періодів та відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту. Деякі заявники також висунули інші скарги за положеннями Конвенції.

ПРАВО

I. ОБ'ЄДНАННЯ ЗАЯВ

5. Беручи до уваги схожість предмета заяв, Суд вважає за доцільне розглянути їх спільно в одному рішенні.

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТЕЙ 3 ТА 13 КОНВЕНЦІЇ

6. Заявники скаржилися, головним чином, на неналежні умови тримання їх під вартою та відсутність у них ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цим. Вони посилалися на статті 3 та 13 Конвенції.

7. Суд зазначає, що заявники трималися під вартою у неналежних умовах. Деталі щодо тримання заявників під вартою наведені у таблиці в додатку. Суд посилається на встановлені у його практиці принципи

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ПОДОЛИЧ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

щодо неналежних умов тримання під вартою (див., наприклад, рішення у справі «Муршич проти Хорватії» [ВП] (*Muršić v. Croatia*) [GC], заява № 7334/13, пункти 96 – 101, ЄСПЛ 2016). Суд нагадує, зокрема, що під час встановлення того, чи є умови тримання такими, «що принижують гідність» у розумінні статті 3 Конвенції, серйозний брак простору у в'язничних камерах вважається дуже впливовим чинником та може становити порушення як сам собою, так і в сукупності з іншими недоліками (див. згадане рішення у справі «Муршич проти Хорватії» (*Muršić v. Croatia*), пункти 122 – 141 та рішення у справі «Ананьєв та інші проти Росії» (*Ananyev and Others v. Russia*), заяви № 42525/07 та № 60800/08, пункти 149 – 159, від 10 січня 2012 року).

8. У керівних справах «Мельник проти України» (*Melnik v. Ukraine*), заява № 72286/01, від 28 березня 2006 року) та «Сукачов проти України» (*Sukachov v. Ukraine*), заява № 14057/17, від 30 січня 2020 року) Суд уже встановлював порушення щодо питань, аналогічних тим, що розглядаються у цій справі.

9. Розглянувши всі наявні в нього матеріали, Суд не вбачає жодних фактів або аргументів, здатних переконати його дійти іншого висновку щодо прийнятності та суті цих скарг. Зокрема, Суд також зауважує, що у відповідь на *prima facie* справу про неналежні умови тримання під вартою, на яке скаржилися заявники, Уряд не надав первинні докази, в яких наводилися б плани розміщення камер та фактична кількість ув'язнених протягом конкретних періодів тримання заявників під вартою (див. згадане рішення у справі «Ананьєв та інші проти Росії» (*Ananyev and Others v. Russia*), пункт 123, та, наприклад, рішення у справі «Спаріш і Куцманд проти України» [Комітет] (*Sparysh and Kutsmand v. Ukraine*) [Committee], заяви № 49709/18 та № 49870/18, від 12 вересня 2024 року). Інші документи та фотографії, пов'язані з контролем якості повітря, харчового раціону, води, боротьбою зі шкідниками, вимірюванням температури та освітленості, лазнями, приватністю під час користування туалетом й послугами пральні тощо, або не були надані або стосувалися інших камер чи періодів задовго до чи опісля перебування заявників там під вартою. З огляду на свою практику з цього питання Суд вважає, що у цій справі умови тримання заявників під вартою протягом вказаних у таблиці в додатку періодів були неналежними.

10. Суд також зазначає, що заявники не мали у своєму розпорядженні ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цими скаргами.

11. Отже, ці скарги є прийнятними та свідчать про порушення статей 3 і 13 Конвенції.

III. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ ЗА УСТАЛЕНОЮ ПРАКТИКОЮ

12. Деякі заявники висунули інші скарги, які також порушували питання з огляду на відповідну усталену практику Суду (див. таблицю в додатку). Ці скарги не є явно необґрунтованими у розумінні підпункту «а» пункту 3 статті 35 Конвенції та не є неприйнятними з будь-яких інших підстав. Тому вони мають бути визнані прийнятними. Розглянувши всі наявні у нього матеріали, Суд доходить висновку, що вони також свідчать про порушення Конвенції у контексті його висновків в рішеннях у справах, зазначених у таблиці в додатку.

IV. ІНШІ СКАРГИ

13. У заявах № 12994/23 та № 34562/23 заявники також висунули інші скарги за статтею 3 Конвенції.

14. Суд розглянув ці скарги і вважає, що у контексті всіх наявних у нього матеріалів та з огляду на належність оскаржуваних питань до сфери його компетенції ці скарги не відповідають критеріям прийнятності, передбаченим статтями 34 та 35 Конвенції, та не виявляють жодних ознак порушення прав і свобод, гарантованих Конвенцією або протоколами до неї.

З цього випливає, що ця частина заяв має бути відхилена на підставі пункту 4 статті 35 Конвенції.

V. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

15. З огляду на наявні в нього документи та свою практику (див., зокрема, згадане рішення у справі «Сукачов проти України» (*Sukachov v. Ukraine*), пункти 165 та 167) Суд вважає за доцільне присудити суми, зазначені у таблиці в додатку.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Вирішує* об'єднати заяви;
2. *Оголошує* прийнятними скарги на неналежні умови тримання під вартою протягом вказаних у таблиці в додатку періодів і відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту, а також інші скарги за усталеною практикою суду, зазначені у таблиці в додатку, а решту скарг у заявах № 12994/23 та № 34562/23 – неприйнятними;

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ПОДОЛИЧ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

3. *Постановляє*, що ці скарги свідчать про порушення статей 3 і 13 Конвенції у зв'язку з неналежними умовами тримання під вартою протягом вказаних у таблиці в додатку періодів та відсутністю у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту;
4. *Постановляє*, що було порушено Конвенцію у зв'язку з іншими скаргами, висунутими за усталеною практикою Суду (див. таблицю у додатку);
5. *Постановляє*, що:
 - (а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені в таблиці у додатку; ці суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 24 жовтня 2024 року відповідно до пунктів 2 і 3 Правила 77 Регламенту Суду.

Вікторія Марадудіна
(*Viktoriya Maradudina*)
В.о. заступника Секретаря

Катержіна Шімачкова
(*Kateřina Šimáčková*)
Голова

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ПОДОЛИЧ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

ДОДАТОК

Перелік заяв зі скаргами за статтями 3 і 13 Конвенції
(неналежні умови тримання під вартою та відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту)

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	П.І.Б. представника та місцезнаходження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодува ння моральної шкоди та компенсації судових та інших витрат (в свро) ¹
1.	12994/23 05.03.2023	Андрій Володимирович ПОДОЛИЧ 1986	Савенков Олександр Сергійович м. Великодолинське	Одеський слідчий ізолятор з 19.10.2022 до 07.11.2022 20 днів	3,5 м ²	переповненість, неналежна температура, відсутність свіжого повітря, відсутність приватності під час користування туалетом, цвіль або бруд у камері, відсутність або обмежений доступ до душу, камера заражена паразитами/гризунами, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі, відсутність або неналежна якість гігієнічних засобів		600
2.	15135/23 16.03.2023	Вадим Борисович ЛАГУР 1981	Шумейко Ярослав Віталійович м. Харків	Лугансько- Павлоградський зональний відділ	2,8 м ²	переповненість, неналежна температура		4 900

¹ Та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявникам.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ПОДОЛИЧ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	П.І.Б. представника та місцезнаходження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодува ння моральної шкоди та компенсації судових та інших витрат (в свро) ¹
				Військової служби правопорядку з 07.10.2022 - триває Більше 1 року, 11 місяців та 4 днів				
3.	22986/23 24.05.2023	Вадим Борисович СОРОКІН 1969	Рибій Сергій Миколайович м. Дніпро	Харківський слідчий ізолятор Більше 7 років, 7 місяців та 26 днів	2,8-4,4 м ²	переповненість, пасивне паління, відсутність свіжого повітря, камера заражена паразитами/гризунами, цвіль або бруд у камері, ненадання належної медичної допомоги, відсутність або обмежений доступ до гарячої води, відсутність приватності під час користування туалетом, відсутність або погана якість постільної білизни, низька якість продуктів харчування, відсутність або недостатня кількість продуктів харчування, відсутність або обмежений доступ до душу, відсутність або обмежений доступ		7 500

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ПОДОЛИЧ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	П.І.Б. представника та місцезнаходження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодува ння моральної шкоди та компенсації судових та інших витрат (в євро) ¹
						до питної води, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі, відсутність або неналежна якість гігієнічних засобів, неналежна температура		
4.	25490/23 30.05.2023	Олександр Іванович КРАСНЮК 1962	Кушнір Валерій Володимирович м. Дніпро	Харківський слідчий ізолятор з 06.10.2019 до 01.04.2023 3 роки, 5 місяців та 27 днів	2,5 м ²	відсутність або обмежений доступ до душі, цвіль або бруд у камері, відсутність свіжого повітря, погана якість питної води, відсутність або туалетних засобів, відсутність або погана якість постільної білизни, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі, пасивне паління, переповненість, відсутність приватності під час користування туалетом	п. 3 ст. 5 Конвенції - надмірна тривалість тримання під вартою під час досудового розслідування – з 28.09.2019 – 01.04.2023, здійснення провадження з неналежною ретельністю призвело до тривалого тримання під вартою, під час здійснення провадження у справі не розглянуто можливість застосування інших запобіжних заходів для забезпечення явки у судові засідання (див. рішення у справах «Харченко проти України» (<i>Kharchenko v. Ukraine</i>), заява № 40107/02, пункти 77 – 81, від 10 лютого 2011 року та «Ігнатов проти України» (<i>Ignatov v.</i>	10 250

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ПОДОЛИЧ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	П.І.Б. представника та місцезнаходження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодува ння моральної шкоди та компенсації судових та інших витрат (в євро) ¹
							<i>Ukraine</i>), заява № 40583/15, пункти 38 – 42, від 15 грудня 2016 року)	
5.	28858/23 09.07.2023	Євген Анатолійович ШАЛЯПН 2002	Чусва Катерина Олександрівна м. Одеса	Одеський слідчий ізолятор з 15.02.2022 до 27.07.2023 1 рік, 5 місяців та 13 днів	2,5-3,5 м ²	переповненість, відсутність приватності під час користування туалетом, цвіль або бруд у камері, відсутність туалетних засобів, відсутність свіжого повітря, низька якість продуктів харчування, відсутність або недостатнє природне освітлення, відсутність або недостатнє електричне освітлення, відсутність або обмежений доступ до гарячої води, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі, камера заражена паразитами/гризунами		4 000
6.	32406/23 18.08.2023	Ігор Іванович ЛЕОНЦОВ 1960	Кульбач Сергій Олександрович м. Лімож	Полтавський слідчий ізолятор	2,5 м ²	переповненість, цвіль або бруд у камері, відсутність свіжого повітря,	п. 3 ст. 5 Конвенції - надмірна тривалість тримання під вартою під час досудового розслідування	6 950

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ПОДОЛИЧ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	П.І.Б. представника та місцезнаходження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодува ння моральної шкоди та компенсації судових та інших витрат (в євро) ¹
				з 25.07.2022 - триває Більше 2 років, 1 місяця та 17 днів		погана якість питної води, відсутність туалетних засобів, відсутність або погана якість постільної білизни, пасивне паління, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі, низька якість продуктів харчування, відсутність або недостатня кількість продуктів харчування,	– з 03.09.2020 – триває, не розглянуто можливість застосування інших запобіжних заходів. (див. рішення у справах «Харченко проти України» (<i>Kharchenko v. Ukraine</i>), заява № 40107/02, пункти 77 – 81, від 10 лютого 2011 року та «Ігнатов проти України» (<i>Ignatov v. Ukraine</i>), заява № 40583/15, пункти 38 – 42, від 15 грудня 2016 року)	
7.	34562/23 30.08.2023	Юрій Вікторович АБЛЯЛІМОВ 1964	Рибій Сергій Миколайович м. Дніпро	Ладижинська виправна колонія № 39 з 26.12.2022 до 09.06.2023 5 місяців та 15 днів	2,6 – 3,3 м ²	переповненість, відсутність свіжого повітря, пасивне паління, цвіль або бруд у камері, камера заражена паразитами/гризунами, неналежна температура, ненадання належної медичної допомоги, відсутність або обмежений доступ до гарячої води, відсутність приватності під час користування туалетом, відсутність або неналежна якість гігієнічних засобів,		4 300

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ПОДОЛИЧ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	П.І.Б. представника та місцезнаходження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодува ння моральної шкоди та компенсації судових та інших витрат (в свро) ¹
				Ладижинська виправна колонія № 39 з 30.06.2023 – триває Більше 1 року, 2 місяців та 12 днів	2,6 – 3,3 м ²	відсутність туалетних засобів, відсутність або погана якість постільної білизни, низька якість продуктів харчування, відсутність або недостатня кількість продуктів харчування, відсутність або обмежений доступ до душу, погана якість питної води, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі переповненість, відсутність свіжого повітря, пасивне паління, цвіль або бруд у камері, камера заражена паразитами/гризунами, неналежна температура, ненадання належної медичної допомоги, відсутність або обмежений доступ до гарячої води, відсутність приватності під час користування туалетом, відсутність або неналежна якість гігієнічних засобів, відсутність туалетних засобів, відсутність або погана якість постільної білизни, низька якість продуктів харчування, відсутність або недостатня кількість продуктів харчування, відсутність або обмежений доступ до душу, погана якість		

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ПОДОЛИЧ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	П.І.Б. представника та місцезнаходження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодува ння моральної шкоди та компенсації судових та інших витрат (в євро) ¹
						питної води, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі		
8.	36212/23 18.08.2023	Вікторіо Лакіс ХАДЖИНІКОЛА У 1974	Кульбач Сергій Олександрович м. Лімож	Полтавський слідчий ізолятор з 25.07.2022 – триває Більше 2 років, 1 місяця та 17 днів	2,5 м ²	переповненість, цвіль або бруд у камері, відсутність свіжого повітря, погана якість питної води, відсутність туалетних засобів, відсутність або погана якість постільної білизни, пасивне паління, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі, погана якість продуктів харчування, відсутність або недостатня кількість продуктів харчування	п. 3 ст. 5 Конвенції - надмірна тривалість тримання під вартою під час досудового розслідування – з 15.05.2021 – триває, не розглянуто можливість застосування інших запобіжних заходів. (див. рішення у справах «Харченко проти України» (<i>Kharchenko v. Ukraine</i>), заява № 40107/02, пункти 77 – 81, від 10 лютого 2011 року та «Ігнатов проти України» (<i>Ignatov v. Ukraine</i>), заява № 40583/15, пункти 38 – 42, від 15 грудня 2016 року)	6 950
9.	37479/23 24.09.2023	Олег Сергійович ОЛЕЩЕНКО 1987	Кульбач Сергій Олександрович м. Лімож	Харківський слідчий ізолятор з 01.12.2018 – триває	2,6 – 4,2 м ²	переповненість, відсутність або обмежений доступ до душу, пасивне паління, цвіль або бруд у камері, відсутність свіжого повітря, погана якість питної води, відсутність туалетних засобів, відсутність або обмежений доступ	п. 1 ст. 6 Конвенції - надмірна тривалість кримінального провадження – з 19.11.2018 – триває; 3 інстанції (див. рішення у справі «Нечай проти України» (<i>Nechay</i>	9 800

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ПОДОЛИЧ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	П.І.Б. представника та місцезнаходження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодува ння моральної шкоди та компенсації судових та інших витрат (в євро) ¹
				Більше 5 років, 9 місяців та 10 днів		до проточної води, відсутність або обмежений доступ до гарячої води, низька якість продуктів харчування, відсутність або недостатня кількість продуктів харчування, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі, відсутність або неналежна якість гігієнічних засобів, відсутність або погана якість постільної білизни, неналежна температура	v. <i>Ukraine</i>), заява № 15360/10, пункти 67 – 79, від 01 липня 2021 року); ст. 13 Конвенції – відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з надмірною тривалістю кримінального провадження (див. рішення у справі «Нечай проти України» (<i>Nechay v. Ukraine</i>), заява № 15360/10, пункти 67 – 79, від 01 липня 2021 року)	
10.	37550/23 24.09.2023	Валентин Вікторович ШТАНОПРУД 1988	Кульбач Сергій Олександрович м. Лімож	Харківський слідчий ізолятор з 01.12.2018 – триває Більше 5 років, 9 місяців та 10 днів	2,6 – 3,6 м ²	переповненість, відсутність або обмежений доступ до душу, пасивне паління, цвіль або бруд у камері, відсутність свіжого повітря, погана якість питної води, відсутність туалетних засобів, відсутність або обмежений доступ до проточної води, відсутність або обмежений доступ до гарячої води, низька якість продуктів харчування, відсутність або недостатня кількість продуктів	ст. 13 Конвенції – відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з надмірною тривалістю кримінального провадження (див. рішення у справі «Нечай проти України» (<i>Nechay v. Ukraine</i>), заява № 15360/10, пункти 67 – 79, від 01 липня 2021 року)	9 800

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ПОДОЛИЧ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	П.І.Б. представника та місцезнаходження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодува ння моральної шкоди та компенсації судових та інших витрат (в свро) ¹
						харчування, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі, відсутність або неналежна якість гігієнічних засобів, відсутність або погана якість постільної білизни, неналежна температура	п. 1 ст. 6 Конвенції - надмірна тривалість кримінального провадження – з 02.08.2018 – триває; 3 інстанції (див. рішення у справі «Нечай проти України» (<i>Nechay v. Ukraine</i>), заява № 15360/10, пункти 67 – 79, від 01 липня 2021 року)	